

5. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка: 80000 слов и фразеологических выражений. М.: Азбуковник, 1999. 944 с.
6. Марчук М.П. Публічне адміністрування телебачення і радіомовлення: дис. ... канд. юрид. наук / спец. 12.00.07. К., 2014. 247 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і головн. ред. В. Т. Бусел. К.: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
8. Іерусалімова І.О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2006. 205 с.
9. Рыжак Н.И. Правовое регулирование деятельности спецслужб в системе обеспечения национальной безопасности Российской Федерации: Монография. 2-е изд., испр. и доп. М.: ЭДАС-ПАК, 2000. 371 с.
10. Собакарь А.О., Ковалів М.В. Адміністративно-правові засади діяльності державних органів у сфері забезпечення національної безпеки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки.* 2016. № 845. С. 156-160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_845_26_, с. 158
11. Правові основи захисту України від зовнішньої та внутрішньої агресії: навч. посіб. / В. В. Серета, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, М. П. Гурковський. Львів, 2015. 496 с.
12. Ковалева Т.К. Критическая инфраструктура в системе обеспечения национальной безопасности США. *Инновации и инвестиции.* 2019. № 9. С. 81-89.
13. Словник української мови. Т. III. К.: Наукова думка, 1972. 744 с.
14. Матузов Н.И. Личность, права, демократия. Саратов, 1972. 132 с.

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.3-2.21>

КУДІНОВ С.С.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

ORGANIZATIONAL AND LEGAL FRAMEWORKS OF FUNCTIONING CORRUPTION PREVENTION SYSTEMS IN UKRAINE

Актуальність статті полягає в тому, що головною перешкодою для побудови ефективної політичної системи та належного функціонування державного апарату, розвитку підприємництва, залучення інвестицій, зміцнення обороноздатності, забезпечення правопорядку, соціальної справедливості та національної безпеки в цілому є корупція, створення атмосфери нетерпимості до якої, передбачає уніфікацію законодавчої бази, у тому числі усунення колізійності правових норм, удосконалення інституційної складової антикорупційних органів, подолання негативних тенденцій і практик у їх функціонуванні тощо. Одним із ключових засобів забезпечення ефективності антикорупційного законодавства має стати оцінка корупційних ризиків правової норми на рівні законопроекування; на рівні спеціалізованих органів (як базова офіційна експертиза перед прийняттям відповідного акту); на рівні громадської (неофіційної) експертизи, яка забезпечується існуванням прозорої процедури нормопроекування та доступністю інформації для громадськості. Метою статті є здійснити аналіз організаційно-правових засад функціонування системи протидії та запобігання корупції в Україні та виявити проблемні питання такого функціонування. З'ясовано, що формування єдиної державної антикорупційної політики крім наявності політичної волі та суспільної свідомості в питанні

© КУДІНОВ С.С. – доктор юридичних наук, доцент, ректор (Національна академія Служби безпеки України)

попередження проявів корупції, потребує належного законодавчого забезпечення – формування комплексу нормативно-правових приписів, що визначають, регулюють і допускають здійсненість механізмів запобігання корупції та відповідальність за вчинення корупційних порушень, а також формування дієвої системи державних органів, забезпечення належної координації антикорупційної політики, здійснення превентивних заходів щодо запобігання корупції та її подолання. Визначено, що поступова імплементація до правового поля нашої держави європейських стандартів з боротьби з корупцією має відбуватись з врахуванням положень відповідних актів. Створення атмосфери нетерпимості до корупції у суспільстві, забезпечення позитивної мотивації посадовців, ліквідація корупційних практик у бізнесі, політиці, протидія організованій злочинності і боротьба з тероризмом є спільним знаменником змісту проголошених реформ та одним із першочергових завдань парламенту.

Ключові слова: антикорупційні заходи, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування.

The relevance of the article is that the main obstacle to building an effective political system and the proper functioning of the state apparatus, business development, attracting investment, strengthening defense, law and order, social justice and national security in general is corruption, creating an atmosphere of intolerance, which provides unification legal framework, including the elimination of conflicting legal norms, improving the institutional component of anti-corruption bodies, overcoming negative trends and practices in their functioning, etc. One of the key means of ensuring the effectiveness of anti-corruption legislation should be the assessment of corruption risks of the legal norm at the level of drafting; at the level of specialized bodies (as a basic official examination before the adoption of the relevant act); at the level of public (informal) expertise, which is ensured by the existence of a transparent rule-making procedure and the availability of information to the public. The purpose of the article is to analyze the organizational and legal foundations of the functioning of the system of combating and preventing corruption in Ukraine and to identify problematic issues of such functioning. It was found that the formation of a unified state anti-corruption policy, in addition to the presence of political will and public consciousness in preventing corruption, requires proper legislative support - the formation of a set of regulations that define, regulate and allow the implementation of corruption prevention mechanisms and responsibility for corruption. violations, as well as the formation of an effective system of state bodies, ensuring proper coordination of anti-corruption policy, implementation of preventive measures to prevent and overcome corruption. It is determined that the gradual implementation of European anti-corruption standards in the legal field of our state should take into account the provisions of the relevant acts. Creating an atmosphere of intolerance to corruption in society, ensuring positive motivation of officials, eliminating corrupt practices in business, politics, combating organized crime and combating terrorism are common denominators of the content of the announced reforms and one of the priorities of parliament.

Key words: anti-corruption measures, executive authorities, local governments.

Постановка проблеми. Головною перешкодою для побудови ефективної політичної системи та належного функціонування державного апарату, розвитку підприємництва, залучення інвестицій, зміцнення обороноздатності, забезпечення правопорядку, соціальної справедливості та національної безпеки в цілому є корупція, створення атмосфери нетерпимості до якої, передбачає уніфікацію законодавчої бази, у тому числі усунення колізійності правових норм, удосконалення інституційної складової антикорупційних органів, подолання негативних тенденцій і практик у їх функціонуванні тощо.

Одним із ключових засобів забезпечення ефективності антикорупційного законодавства має стати оцінка корупційних ризиків правової норми на рівні законопроектування; на рівні спеціалізованих органів (як базова офіційна експертиза перед прийняттям відповідного акту); на рівні громадської (неофіційної) експертизи, яка забезпечується існуванням прозорої процедури нормопроєктування та доступності інформації для громадськості.

Як відомо, боротьба з корупцією є одним з найважливіших аспектів діяльності органів влади у розвинутих європейських державах. Ця боротьба проводиться системно і базується на наступних стандартах (принципах): верховенство права; законність, системність; комплексність; об'єктивність; практична спрямованість заходів; наукова обгрунтованість; економічна доцільність; взаємодія владних структур з інститутами суспільства і населенням; оптимальність та ефективність; об'єктивність.

Слід також враховувати той факт, що Україна, як держава-член Ради Європи (далі – РЄ), взяла на себе певні міжнародно-правові зобов'язання, у тому числі, в сфері боротьби з корупцією, з зв'язку з чим подальші кроки у реформуванні антикорупційної політики та законодавства мають відбуватись з урахуванням цих та інших міжнародно-правових зобов'язань України.

З огляду на зазначене вище, метою статті є здійснити аналіз організаційно-правових засад функціонування системи протидії та запобігання корупції в Україні та виявити проблемні питання такого функціонування.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Вирішенню різних аспектів проблем вдосконалення антикорупційного законодавства України, присвячені праці багатьох вчених у сферах кримінального, кримінально-процесуального права, міжнародного права: П. П. Андрушка, Ю. В. Балуліна, С. В. Дрьомова, О. М. Костенка, О. Г. Кулика, О. М. Литвинова, П. С. Матишевського, А. В. Савченка, О. Я. Светлова, Є. Д. Скулиша, В. В. Сташиса, І. К. Туркевича, Г. О. Усатого, М. І. Хавронюка, С. А. Шалгунової та інших, а також учених інших спеціальностей: Н. С. Карпова, Ю. Г. Кальниша, Г. А. Матусовського, Є. В. Невмержицького, О. В. Терещука, В. М. Трепака та інших.

Виклад основного матеріалу. Правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень регламентовано Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) [1]. Відповідно до Закону корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику визначено Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК), яке є відповідальним перед Верховною Радою України і підконтрольним їй та підзвітний Кабінету Міністрів України.

На виконання рекомендацій Групи держав проти корупції (далі – GRECO) (звіт Четвертого раунду оцінювання України Групою держав Ради Європи проти корупції [2]) розробити необхідні заходи, зокрема регуляторного характеру, для посилення незалежності та безсторонності структури прийняття рішень НАЗК; сформулювати детальні, чіткі та об'єктивні правила його роботи, зокрема у сфері проведення розслідувань, щоб на практиці повністю забезпечити прозорість і підзвітність його роботи – ухвалено Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції [3]».

Від законодавчого забезпечення протидії корупції очікується:

1. Забезпечення здійснення результативної антикорупційної політики шляхом удосконалення правового регулювання питань запобігання, виявлення та протидії корупції, виявлення та усунення причин та умов, що сприяють її проявам, формування в суспільстві нетерпимого ставлення до корупції в усіх сферах суспільного життя та у приватному секторі.

2. Підвищення рівня прозорості в діяльності представницьких органів, посилення фінансової дисципліни політичних партій, дотримання встановленого порядку отримання внесків від фізичних та юридичних осіб, запровадження електронної системи звітності політичних партій.

3. Проведення необхідних антикорупційних заходів в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, забезпечення прозорості в їх діяльності та істотне зниження рівня їх корумпованості.

4. Завершення реформування судової влади та органів кримінальної юстиції в Україні, забезпечення доброчесної поведінки прокурорів, істотне зниження рівня корупції в діяльності органів прокуратури та усунення корупційних ризиків у судочинстві.

5. Протидія корупції в процесі приватизації та управлінні публічними ресурсами.

6. Усунення корупційних передумов ведення бізнесу, формування сприятливого для відмови від корупційної практики бізнес-клімату та нетолерантного ставлення бізнесу до корупції.

7. Посилення системи виявлення та розслідування корупційних злочинів і пов'язаних з корупцією правопорушень, конфіскації майна, яке було предметом або доходом від злочинної діяльності, повернення конфіскованих доходів, здобутих злочинним шляхом, із-за кордону, забезпечення невідворотності притягнення до відповідальності осіб, що вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

8. Формування в суспільстві атмосфери нетерпимості до проявів корупції, формування у населення довіри до антикорупційної політики держави і позитивного ставлення до викривачів, а також системне залучення державою активної частини населення, громадських об'єднань, представників бізнесу до антикорупційних заходів.

Так, в Засадах державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційній стратегії) на 2014–2017 роки, яку затверджено відповідним Законом України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII [4], зазначено, що відсутність дієвих реформ у сфері протидії корупції та неефективна діяльність органів правопорядку щодо виявлення корупційних правопорушень та притягнення винуватців до відповідальності зумовлена, зокрема, незадовільним виконанням Україною міжнародних зобов'язань щодо запровадження антикорупційних стандартів. Йдеться про зобов'язання, що виникли внаслідок ратифікації Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією відповідним Законом України.

Також в Засадах державної антикорупційної політики в Україні регламентовано: механізм формування та реалізації антикорупційної політики, процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, підстави державного захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, правила етичної поведінки особи при виконанні службових повноважень тощо.

Важливими змінами до цього законодавчого акту є надання правового статусу викривачам відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» від 17.10.2019 № 198-IX [5]. За цим Законом викривач – це фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Відповідно до Закону «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» розв'язання проблеми корупції є одним із пріоритетів для українського суспільства на сьогоденнішому етапі розвитку держави. Для реалізації Антикорупційної стратегії передбачено розробити та схвалити закони, зокрема щодо: засад організації та діяльності спеціально уповноваженого органу, відповідального за здійснення комплексу заходів з формування та реалізації антикорупційної політики; утворення спеціально уповноваженого органу з питань виявлення та розслідування корупційних злочинів; виконання рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO) у частині посилення прозорості фінансування політичних партій та виборчих кампаній; створення правових засад лобіювання; посилення громадського контролю за ухваленням рішень виборними посадовими особами, зокрема через механізм попереднього громадського обговорення суспільно важливих рішень; проведення перевірок публічних службовців на добросовісність; внесення змін до законів та підзаконних нормативно-правових актів у частині запровадження стандартів Організації економічної співпраці та розвитку з корпоративного управління на державних підприємствах від 22 квітня 2004 року в діяльності державних підприємств в Україні; внесення змін до Кримінального кодексу України в частині усунення можливості для осіб, які вчинили корупційні злочини, бути звільненими від відповідальності та покарання, зокрема з передачею на поруки, у зв'язку з дієвим каяттям, випробуванням; приведення статті 368-2 у відповідність із статтею 20 Конвенції ООН проти корупції та запровадження цивільно-правових механізмів позбавлення незаконно набутого майна; врегулювання питань управління корпоративними правами та іншим майном, на яке накладено арешт, з метою збереження його вартості, а також утворення спеціалізованого підрозділу (органу), уповноваженого на розшук майна, яке може бути конфісковано.

Слід звернути увагу і на те, що з метою відновлення інституційного механізму запобігання корупції було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо відновлення інституційного механізму запобігання корупції» [6], метою якого

є усунення законодавчих прогалин, що виникли у зв'язку з втратою чинності окремими положеннями Закону України «Про запобігання корупції» відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 27.10.2020 № 13-р/2020 [7] (далі – Рішення КСУ № 13-р/2020), забезпечення належного функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) та інституційного механізму запобігання корупції, а також встановлення додаткових особливостей щодо здійснення повноважень Національного агентства стосовно суддів, суддів Конституційного Суду України, які спрямовані на забезпечення дотримання гарантій незалежності вказаних осіб. Закон усуває законодавчі прогалини, що виникли у зв'язку з рішенням Конституційного Суду України від 27 жовтня щодо визнання неконституційними окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», та забезпечує повноцінне функціонування НАЗК. Цей Закон також передбачає відкритий цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Крім того, законом встановлено особливості проведення повних перевірок декларацій і моніторингу способу життя стосовно суддів, суддів Конституційного Суду України; забезпечено правове регулювання щодо відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

Очікується, що реалізація положень Закону сприятиме зниженню рівня корупції в Україні, дозволить відновити функціонування інституційного механізму запобігання корупції, сприятиме відновленню належної діяльності НАЗК та виконанню міжнародних зобов'язань України у сфері запобігання та протидії корупції, подальшому втіленню її європейських та євроатлантичних прагнень, а також зміцненню авторитету на міжнародній арені.

Ще одним законодавчим актом в цій сфері, є Закон України «Про очищення влади» [8] запроваджено механізм люстрації (очищення) влади як один із способів консолідації суспільства і подолання негативних наслідків авторитарного режиму колишньої влади, зокрема, підвищення ефективності боротьби з корупцією. Відповідно до його статті 1 очищення влади (люстрація) – це встановлена Законом або рішенням суду заборона окремим фізичним особам обіймати певні посади (перебувати на службі) (крім виборних посад) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, що здійснюється з метою недопущення до участі в управлінні державними справами осіб, які своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю здійснювали заходи (та/або сприяли їх здійсненню), спрямовані на узурпацію влади Президентом України Віктором Януковичем, підрив основ національної безпеки і оборони України або протиправне порушення прав і свобод людини, і ґрунтуються на принципах: верховенства права та законності; відкритості, прозорості та публічності; презумпції невинуватості; індивідуальної відповідальності; гарантування права на захист.

Правові основи організації та діяльності окремих суб'єктів протидії корупції врегульовано також спеціальними законами. Так, відповідно до Закону «Про Національне антикорупційне бюро України» [9] державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових є Національне антикорупційне бюро, завданням якого є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

Контроль за діяльністю Національного бюро здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмету відання якого відноситься боротьба з корупцією і організованою злочинністю. Законом України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» [10] окреслено правові та організаційні засади центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, та/або з управління активами, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні.

Національне агентство здійснює управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі як захід забезпечення позову – лише щодо позову, пред'явленого в інтересах держави, із встановленням заборони розпоряджатися та/або користуватися такими активами, сума або вартість яких дорівнює або перевищує 200 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року; а також, формує та веде Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні.

Відповідно до Закону «Про Вищий антикорупційний суд» [11] створено постійно діючий вищий спеціалізований суд у системі судоустрою України завданням якого є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспіль-

ства та держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні. Вищий антикорупційний суд: здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті.

Забезпечення повного, ефективного, своєчасного судового розгляду кримінальних проваджень щодо корупційних злочинів у розумні строки, а також запровадження чітких правил черговості передачі Суду підсудних йому справ відповідно до принципу правової визначеності – стало завданням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду» від 18 вересня 2019 року № 100-IX [12].

Крім того, серед законодавчих актів, окремі норми яких стосуються питань протидії корупції, слід виділити: Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» та ін.

Висновки та пропозиції. Таким чином, поступова імплементація до правового поля нашої держави європейських стандартів з боротьби з корупцією має відбуватись з врахуванням положень відповідних актів. Створення атмосфери нетерпимості до корупції у суспільстві, забезпечення позитивної мотивації посадовців, ліквідація корупційних практик у бізнесі, політиці, протидія організованій злочинності і боротьба з тероризмом є спільним знаменником змісту проголошених реформ та одним із першочергових завдань парламенту.

На нашу думку, антикорупційне законодавство України потребує подальшого доопрацювання з метою приведення його у відповідність з міжнародними та європейськими стандартами, врахування пропозицій Групи країн РЄ проти корупції (GRECO).

Попри значні кроки парламенту в напрямку законодавчого забезпечення протидії корупції, слід звернути увагу на низку питань, що потребують вирішення у цій сфері. Зокрема, серед важливих законопроектів, які перебувають на розгляді парламенту і потребують прийняття, варто відмітити низку проектів, розроблених з метою законодавчого врегулювання у відповідності із Конституцією України, зокрема, це законопроект «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення» (реєстр. № 10110-1 від 01.03.2019 р.) та 12 альтернативних до нього [13]. Адже, саме кримінальна відповідальність за незаконне збагачення, як найсуворіший вид юридичної відповідальності, покликана забезпечити прозорість поведінки публічних службовців і спроможна стати одним із дієвих засобів протидії латентній корупції, що зосереджена на наявності у суб'єкта надмірного майна, походження якого не можна пояснити законними джерелами отримання доходів.

Крім того, вбачається, що формування єдиної державної антикорупційної політики крім наявності політичної волі та суспільної свідомості в питанні попередження проявів корупції, потребує належного законодавчого забезпечення – формування комплексу нормативно-правових приписів, що визначають, регулюють і допускають здійсненість механізмів запобігання корупції та відповідальність за вчинення корупційних порушень, а також формування дієвої системи державних органів, забезпечення належної координації антикорупційної політики, здійснення превентивних заходів щодо запобігання корупції та її подолання. Побудова цілісної інституційної системи повинна відповідати європейським стандартам [14].

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1700-18#Text>.
2. Звіти оцінювання України Групою держав Ради Європи проти корупції (GRECO). URL: <https://rm.coe.int/grecoeval4rep-2016-9-p3-76-greco-19-23-2017-/1680737206>.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції Закон України від Закон України від 02.10.2019 №140-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-20#Text>.

4. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.

5. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції: Закон України від 17.10.2019 № 198-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-20#Text>.

6. Прийнято Закон «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо відновлення інституційного механізму запобігання корупції». URL: <https://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/200866.html>.

7. Рішення Конституційного Суду України від 27.10.2020 № 13-р/2020 у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/dokument/13-r2020>.

8. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 № 1682-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text>.

9. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

10. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 № 772-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>.

11. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду : Закон України від 18.09.2019 № 100-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-20#Text>.

13. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66050.

14. Скулиш Є. Антикорупційна політика держави та її вплив на розвиток суспільства. *Вісник Національної академії прокуратури України*. № 2(22). 2011. С. 22-27.

УДК 347.73

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.3-2.22>

КУЗНЕЦОВА О.В.

ПРАВОВА ПРИРОДА СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

LEGAL NATURE OF THE SIMPLIFIED SYSTEM OF TAXATION, ACCOUNTING AND REPORTING

Актуальність статті полягає в тому, що запровадження в податковій системі України спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності завжди породжувало палкі спори, одним з аспектів якого було визначення її правової природи. Метою статті є визначення правової природи спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності з урахуванням сутності альтернативних податкових систем і спеціальних податкових режимів як категорій податкового права. Наголошено, що альтернативна система оподаткування повинна являти собою систему суспільних відносин, які укладаються з приводу встановлення та справляння податків та зборів, елементи якої були б іншими у порівнянні з загальною системою оподаткування іншими принципами, іншими податками та іншим адмініструванням. Проте

© КУЗНЕЦОВА О.В. – здобувач (Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України)